

Direktiv – Krav til sikkerhetsstyring i Forsvaret

Forsvarssjefen fastsetter Direktiv – Krav til sikkerhetsstyring i Forsvaret til bruk i Forsvaret

Oslo, 10. desember 2010

Harald Sunde
General
Forsvarssjef

Direktiv – Krav til sikkerhetsstyring i Forsvaret

Metadata

KORTTITTEL:	
SIKKERHETSGRADERING:	UGRADERT
HJEMMEL:	Organisasjons- og instruksjonsmyndigheten
GJELDER FOR:	Forsvaret
FAGMYNDIGHET:	Forsvarssjefen
FAGANSVAR:	
IKRAFTTREDELSE:	2011-01-01
FORRIGE VERSJON:	-

Innhold

1 Innledende bestemmelser	3
1.1 FORMÅL	3
1.2 VIRKEOMRÅDE	3
1.3 DEFINISJONER	3
1.4 ANSVAR	4
2 Overordnede krav	4
3 Krav til fagmyndighet	4
4 Krav til avdelingsjef	4
4.1 ANSVAR OG MYNDIGHET	4
4.2 SIKKERHETSPOLICY	5
4.3 RISIKOVURDERING	5
4.4 GJENNOMFØRING AV OPERASJONER OG AKTIVITETER	5
4.5 LOVER, FORSKRIFTER OG STYRENDE DOKUMENTASJON	5
4.6 STYRING AV DOKUMENTER OG DATA	5
4.7 RESSURSER	5
4.8 OPPLÆRING, KOMPETANSE, HOLDNINGER, BEVISSTHET OG KULTUR	5
4.9 DELTAKELSE	5
4.10 HÅNDTERING AV ULYKKER OG ALVORLIGE HENDELSER	5
4.11 MÅLING OG OVERVÅKING	5
4.12 BEHANDLING AV ULYKKER, ARBEIDSRELATERT SYKDOM, SYKEFRAVÆR, UØNSKEDE HENDELSER, AVVIK, KORRIGERENDE OG FOREBYGGENDE TILTAK	6
4.13 OPPBEVARING AV DOKUMENTASJON OG MÅLINGER	6
4.14 REVISJONER	6
4.15 LEDELSENS GJENNOMGANG	6
5 Ikrafttredelse	6

1 Innledende bestemmelser

1.1 Formål

Formålet med direktivet er å sikre enhetlig ivaretagelse og kontinuerlig forbedring av sikkerheten i Forsvaret gjennom systematisk sikkerhetsstyring. Direktivet gir overordnede krav til roller og ansvarsområder innen fagområdene og aktiviteter som er rettet mot beskyttelse av Forsvarets operative evne og dets grunnlag (materiell, ytre miljø, personell, informasjon, infrastruktur og aktivitet).

Styringssystemet skal bidra til at Forsvarets operative evne og dets grunnlag styrkes og sikres. Militære og sivile myndighetskrav skal tilfredstilles. Alle aktiviteter for å ivareta sikkerheten skal søke å redusere risikoen til et akseptabelt nivå. Gjennom sikkerhetsstyring vil en bidra til å effektivisere virksomheten og derved øke den operative evnen.

1.2 Virkeområde

Stedlig virkeområde: Direktivet gjelder for Forsvarets aktiviteter i inn- og utland.

Saklig virkeområde: Direktivet gjelder for hele FSJ myndighetsområde.

1.3 Definisjoner

Sikkerhetsstyringssystem defineres som alle systematiske tiltak som iverksettes for å ivareta sikkerheten i overensstemmelse med dette direktivet, og i overensstemmelse med andre mål og krav Forsvaret har satt.

Sikkerhet defineres som fravær av forhold som kan føre til uønskede hendelser. Sikkerhetsbegrepet deles inn i operativ sikkerhet, materiellsikkerhet, miljøvern, personlig sikkerhet og sikkerhetstjeneste (forebyggende sikkerhetstjeneste - security).

- Operativ sikkerhet er i denne sammenhengen alt systematisk arbeid med sikkerhets- og risikoforhold for å optimalisere yteevne og slagkraft, og derved redusere risiko for tap og uønskede hendelser i militære operasjoner og aktiviteter.
- Materiellsikkerhet er at materiellet er konstruert og innrettet slik at personell er vernet mot skader på liv og helse ved bruken av det, herunder ulykker, belastningsskader og påvirkninger som kan utvikle helseskader på lang sikt (FSJ Direktiv for materiellforvaltning i Forsvaret).
- Miljøvern er tiltak og forholdsregler som treffes for å unngå at det oppstår skade på naturressurser eller naturmiljøet.
- Personlig sikkerhet er alt systematisk arbeid som skal sikre den enkelte medarbeider i Forsvaret mot utilsiktede og tilsiktede handlinger som kan føre til helseskadelig påvirkninger, uhell eller ulykke.
- Sikkerhetstjeneste (forebyggende sikkerhetstjeneste - security) er planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og kontroll av forebyggende sikkerhetstiltak som søker å fjerne eller redusere risiko som følge av sikkerhetstruende virksomhet.

Avdelinger defineres i denne sammenhengen som enheter på nivå 2 (Driftsenheter i Forsvaret - DIF) og nivå 3 (Budsjett og resultatansvarlige -BRA) i Forsvaret. I tillegg omfattes også andre selvstendige avdelinger som f.eks enheter underlagt internasjonal kommando.

Avdelingssjef defineres som sjef på nivå 2 og 3 eller annen selvstendig avdeling.

Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av spesifiserte krav. I praksis vil dette si brudd på lover, bestemmelser, reglementer, med mer.

Policy defineres som langsiktig kurs, overordnede og prinsipielle retningslinjer.

Risiko er et uttrykk for kombinasjonen av sannsynlighet for og konsekvensen av en uønsket hendelse.

Sikkerhetsbrudd er i denne sammenheng brudd på lov, forskrift eller Forsvarets regelverk som omhandler sikkerhet.

Sikkerhetstruende hendelse er sikkerhetstruende virksomhet, kompromittering av skjermingsverdig informasjon og grove sikkerhetsbrudd.

Sikkerhetstruende virksomhet er forberedelse til, forsøk på og gjennomføring av spionasje, sabotasje eller terrorhandlinger, samt medvirkning til slik virksomhet.

Systemansvar er i denne sammenheng ansvaret for å følge opp hele eller deler av sikkerhetsstyringssystemet i en avdeling.

Ulykker defineres som en tilfeldig større skade, alvorlig uhell, katastrofe.

Uønskede hendelser defineres som uhell, skader/sykdom, nestenuhell og sikkerhetsbrudd/sikkerhetstruende hendelser.

1.4 Ansvar

FSJ er ansvarlig for den helhetlige styringen av sikkerhet i Forsvaret. Alle sjefer og fagmyndigheter er ansvarlig for å følge opp de enkelte virksomhets- og sikkerhetsområder.

Fagmyndighet har ansvar for kravstilling og oppfølging av krav til sikkerhet innen eget fagmyndighetsområde.

Avdelingssjefer på alle nivåer har ansvar for implementering av sikkerhetskrav i sin organisasjon.

Sj FST har ansvar for sikkerhetsstyringssystemet, herunder tverrfaglig koordinering med fagmyndigheter og fagansvarlige, jf "Direktiv for delegering av myndighet".

2 Overordnede krav

Sikkerhetsstyring skal være en integrert del i all virksomhet i Forsvaret, så vel i nasjonale som internasjonale oppdrag.

Identifisering, vurdering og håndtering av risiko skal inkluderes i all planlegging og gjennomføring av operasjoner /aktiviteter/utdanning i Forsvaret. Sikkerheten i Forsvaret skal styres etter gjeldende sivile lover og forskrifter samt militært regelverk.

Gjennom styringssystemet skal Forsvaret kontinuerlig forbedre sikkerheten.

Alle leveranser (materiell - personell – avdelinger – tjenester, etc) skal godkjennes av mottaker.

Det skal etableres egnede fora som skal sikre nødvendig samarbeid mellom nivåene og aktørene som har påvirkning, myndighet og ansvar innen sikkerhet.

Dersom det er flere avdelinger på samme arbeidsplass, skal sikkerhetsstyringen koordineres med de andre avdelingene.

3 Krav til fagmyndighet

Med bakgrunn i krav som følger av dette direktivet skal de enkelte fagmyndigheter i Forsvaret utarbeide bestemmelser, reglementer og instruksjoner i overensstemmelse med "Direktiv for delegering av myndighet" som er normerende for hvordan styringen av sikkerheten i Forsvaret skal fungere, samt etablere krav til prosedyrer mv som ivaretar og forbedrer sikkerheten i Forsvaret.

Kravene skal tilpasses de ulike deler av organisasjonen ut i fra behov, risikoforhold og aktiviteter.

4 Krav til avdelingssjef

4.1 Ansvar og myndighet

Ansvar, myndighet og roller skal være klart definert, beskrevet og forstått blant ansatte.

Avdelingen skal ha utpekt en person/funksjon med et særlig ansvar for sikkerhetsstyringssystemet. Denne skal ha direkte tilgang til avdelingssjefen.

4.2 Sikkerhetspolicy

Alle avdelingssjefer skal utarbeide en skriftlig policy for sikkerhet. Det skal også beskrives overordnede og konkrete mål for sikkerhet tilpasset avdelingens oppdrag. Avdelingene skal beskrive målsettinger og handlingsplaner for sikkerhet innen alle viktige områder og funksjoner og hvordan måloppnåelse skal kontrolleres og følges opp.

4.3 Risikovurdering

Alle avdelinger skal fortrinnsvis benytte én metode for risikovurdering/risikoanalyse.

Alle avdelinger skal ha skriftlige prosedyrer for å gjennomføre og dokumentere risikovurderinger og som sikrer at vurderingene gjennomføres på alle nivå i organisasjonen. Det skal sikres at viktige risikoer ved avdelingen blir identifisert og på bakgrunn av vurderingen, sikre at risikoreducerende tiltak iverksettes for å redusere risikoen til et akseptabelt nivå.

Under planlegging og gjennomføring av endringer skal det vurderes om sikkerheten er i samsvar med regelverket.

4.4 Gjennomføring av operasjoner og aktiviteter

Avdelingen skal ha prosedyrer som sikrer at sikkerhetsmessige tiltak iverksettes ved behov. Prosedyrene skal dekke alle aktiviteter. Avdelingen skal ha oversikt over aktiviteter/operasjoner hvor risikoreducerende tiltak må gjennomføres for å oppnå tilstrekkelig sikkerhetsnivå. Risikovurdering skal være et beslutningsverktøy ved operasjonsplanlegging.

4.5 Lover, forskrifter og styrende dokumentasjon

Alle avdelinger skal ha prosedyrer som identifiserer de for avdelingen gjeldende lover, forskrifter, militært regelverk og annen styrende dokumentasjon, endringer i disse, og at de er tilgjengelig for personellet.

4.6 Styring av dokumenter og data

Det skal forefinnes en overordnet dokumentstruktur for gjeldende dokumentasjon. Avdelingen skal ha oppdaterte prosedyrer som sikrer god styring på alle dokumenter og informasjon/data. Endringer i styrende dokumenter skal implementeres etter fastsatt prosedyre.

4.7 Ressurser

Avdelingen skal ha avsatt og sikret nok ressurser til å ivareta og forbedre sikkerheten. Redusert sikkerhetsnivå skal ikke begrunnes med manglende ressurser. Med ressurser menes personell, materiell, verneutstyr, økonomi, tid, bygninger, anlegg, infrastruktur og andre ressurser som er viktige for sikkerheten.

4.8 Opplæring, kompetanse, holdninger, bevissthet og kultur

Avdelingen skal ha nødvendig kompetanse for å ivareta sikkerheten. Det skal være definert og beskrevet krav til kompetanse for forskjellige stillinger. Avdelingene skal arbeide for å utvikle en god sikkerhetskultur.

4.9 Deltakelse

Avdelingen skal ha prosedyrer som sikrer toveis kommunikasjon mellom ledelse og ansatte.

4.10 Håndtering av ulykker og alvorlige hendelser

Avdelingen skal ha oppdaterte prosedyrer og planer for opptreden ved alvorlige hendelser og ulykker.

4.11 Måling og overvåking

Avdelingen skal ha fastsatte prosedyrer for å måle og overvåke de viktigste risikoene som grunnlag for korrigerende tiltak og kontinuerlig forbedring. Ansatte skal gjennomgå egnet

helseundersøkelse dersom risikovurdering tilsier det, jf. AML. § 3-1 annet ledd bokstav g jf. § 9-4 første ledd bokstav a.

4.12 Behandling av ulykker, arbeidsrelatert sykdom, sykefravær, uønskede hendelser, avvik, korrigerende og forebyggende tiltak

Avdelingen skal ha dokumenterte prosedyrer og en organisasjonskultur som sikrer at ulykker, arbeidsrelatert sykdom, sykefravær, uønskede hendelser og avvik blir rapportert og analysert, og at korrigerende og forebyggende tiltak blir iverksatt.

4.13 Oppbevaring av dokumentasjon og målinger

Avdelingen skal ha oppdaterte prosedyrer som sikrer at definerte rapporter, målinger, korrigerende tiltak mm blir registrert og oppbevart.

4.14 Revisjoner

Avdelingen skal som minimum gjennomføre en årlig revisjon av sikkerhetsstyringssystemet.

4.15 Ledelsens gjennomgang

Ledelsen i avdelingen skal normalt én gang pr år vurdere behov for å endre policyer, sikkerhetsmål og andre sikkerhetsmessige forhold. Det skal tas hensyn til resultater fra måling/evaluering og endringer av oppdrag, organisering og ytre forhold.

5 Ikrafttredelse

Direktiv – Krav til sikkerhetsstyring i Forsvaret trer i kraft 1. januar 2011.